

Κοίμηση Θεοτόκου Σηφιανών Φρέ

Μικρός μονόχωρος καμαροσκεπής ναός με 1 ενισχυτικό τόξο (σφενδόνιο).

Σωζόμενο εικονογραφικό πρόγραμμα¹

Ιερό: *Κόγχη:* *τεταρτοσφαίριο:* **αρ.1:** Πλατυτέρα στον τύπο της Βλαχερνήτισσας. Διακρίνεται μόνο το μετάλλιο με τον Χριστό στο κάτω μέρος σε κακή κατάσταση.

Βόρειος τοίχος: **αρ.2:** διακοσμητική ταινία δίπλα στην πρόθεση. **Αρ.3:** (Λειτουργικός κύκλος) Αδιάγνωστη μορφή ιεράρχη ολόσωμη, μετωπική κρατεί διάλιθο κλειστό Ευαγγέλιο.

Νότιος τοίχος: **αρ.4-6:** (Λειτουργικός κύκλος) Μορφές τριών ιεραρχών, ολόσωμων μετωπικών. Κρατούν διάλιθα Ευαγγέλια (στους 2 πρώτους διακρίνονται). Και οι τρεις μορφές είναι αδιάγνωστες.

Καμάρα: **αρ.7:** (Χριστολογικός κύκλος) ελάχιστα ίχνη διακρίνονται. Πιθανότατα πρόκειται για παράσταση Ανάληψης.

Κυρίως ναός: *Νότιος τοίχος:* **αρ.8:** ίχνη μη αναγνώσιμης κτιτορικής επιγραφής. **Αρ.9:** (Παράσταση ως προσκυνηματική εικόνα) Ελάχιστα ίχνη από παράσταση Δέησης. **Αρ.10-12:** (αγιολογικός κύκλος) Τρεις στρατιωτικοί άγιοι ολόσωμοι μετωπικοί, κρατούν δόρατα. Και οι τρεις είναι αδιάγνωστοι λόγω εκτεταμένης φθοράς.

Βόρειος τοίχος: **αρ.13:** (Παράσταση ως προσκυνηματική εικόνα) Μορφή αγίου ολόσωμη, μετωπική. Πιθανώς πρόκειται για τον Άγ. Αντώνιο λόγω του χαρακτηριστικού σκούφου που φέρει. Η παράσταση είναι φθαρμένη σε μεγάλο βαθμό. **Αρ.14:** (Χριστολογικός κύκλος) Κοίμηση της Θεοτόκου. **Αρ.15:** (Αγιολογικός κύκλος) Άγιος Νικόλαος. Ολόσωμος, μετωπικός.

Νότια καμάρα: *Ζώνη 1 (άνω):* **αρ.16:** (Χριστολογικός κύκλος) Γέννηση. **Αρ.17:** (Χριστολογικός κύκλος) Μεταμόρφωση.

Βόρεια καμάρα: *Ζώνη 1 (άνω):* **αρ.18:** κατεστραμμένη. **Αρ.19:** κατεστραμμένη.

Νότια καμάρα: *Ζώνη 2 (κάτω):* **αρ.20:** ελάχιστα αδιάγνωστα ίχνη. **Αρ.21:** (Μαριολογικός κύκλος) Εισόδια της Θεοτόκου. **Αρ.22:** Αδιάγνωστα ίχνη.

Βόρεια καμάρα: *Ζώνη 2 (κάτω):* **αρ.23:** (Χριστολογικός κύκλος) Ανάσταση. Εις Άδου Κάθοδος. **Αρ.24:** (Μαριολογικός κύκλος) Γεννέσιον της Θεοτόκου. **Αρ.25:** Αδιάγνωστα ίχνη.

¹ Η μόνη αναφορά που έχουμε για το ναό είναι στο Gerola – Λασσιθιωτάκης, *Τοπογραφικός Κατάλογος* σ.29. Εκεί αναφέρεται ότι δεν διακρίνονται τοιχογραφίες.

Χρονολόγηση

Ανάλογα με τα τεχνοτροπικά χαρακτηριστικά του ζωγραφικού διακόσμου, ο ναός μπορεί να αναχθεί στον 15^ο αιώνα². Δυστυχώς η κτιτορική επιγραφή στον νότιο τοίχο δεν είναι αναγνώσιμη λόγω φθοράς και έτσι μπορεί να εξαχθεί συμπέρασμα από παρεμφερείς πληροφορίες. Είναι έτσι εμφανές ότι πρόκειται για ένα απλό μονόχωρο ναό όπως οι πάμπολλοι που κτίστηκαν στην κρητική ύπαιθρο κατά τους 14^ο – 15^ο αιώνες.

Παρατηρήσεις

Εξωτερικό: Στην δυτική όψη, πάνω από τη θύρα εισόδου, υπάρχει απλό μονόλοβο κωδωνοστάσιο, σαφώς μεταγενέστερο, καθώς ομοιάζει με τα κωδωνοστάσια που συναντάμε στην περιοχή του Αποκόρωνα, χαρακτηριστικά των τελών του 19^{ου} αιώνα. Ο ναός αποτελούσε κοιμητηριακό ναό. Γι αυτό το λόγο στον αύλειο χώρο του βρίσκονται πολλοί παλαιοί απλοί τάφοι, εγκαταλελειμμένοι σήμερα.

Εσωτερικό: Δάπεδο τσιμέντο, υψωμένη στάθμη στο ιερό.

Εικονογραφικό πρόγραμμα: Η μοναδική παράσταση που σώζεται σε καλή κατάσταση είναι αυτή της Κοίμησης στον βόρειο τοίχο. Οι υπόλοιπες είναι πολύ δυσδιάκριτες λόγω φθοράς. Η κτιτορική επιγραφή βρίσκεται στον νότιο τοίχο αντί του δυτικού που συνήθως την συναντάμε. Οι στρατιωτικοί άγιοι βρίσκονται στον νότιο τοίχο και είναι ολόσωμοι πεζοί και όχι έφιπποι όπως συνηθίζεται. Η Κοίμηση βρίσκεται στον βόρειο τοίχο, ενώ στους ναούς τους αφιερωμένους στην Κοίμηση της Θεοτόκου, η παράσταση συνηθίζεται στο δυτικό τύμπανο, όπως π.χ στην Κοίμηση Αλικάμπου και στην Κοίμηση στο Καρύδι Βάμου.

Φάσεις

- 1) Κωδωνοστάσιο κατά τον 19^ο αιώνα, 2) τσιμεντένιο δάπεδο.

² Χρονολόγηση από 28^η ΕΒΑ.